

Мікловда Василь Петрович,

член-кореспондент НАНУ,

д.е.н., професор,

завідувач кафедри економіки підприємства,
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

СИСТЕМНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ РИНКУ ПРАЦІ

Рецензія на монографію: Гоблик В. В., Токар Я. І. «Регулювання депресивних ринків праці в умовах економічної трансформації».

На сучасному етапі виникає проблема не лише глибокого вивчення та аналіз тенденцій які відбуваються на загальнодержавному ринку праці, але і системного його дослідження на регіональному та сублокальному рівні оскільки виробничо-ресурсний потенціал, демовідтворювальні процеси, історичні трудові традиції значною мірою формують профіль регіональної економіки, а відповідно трансформуються на специфікацію функціонування локальних ринків праці.

Сучасний стан економічних знань демонструє певний прогрес в дослідженні локальних ринків праці, механізмів його функціонування, форм і методів регулювання соціально-трудова відносин, однак із поля зору економістів-трудоваків, за незначним винятком, випадає проблема його сегментації.

Рецензована монографія¹ певною мірою заповнює існуючу прогалину оскільки об'єктом її дослідження є локальні ринки праці в якій автори зробили спробу і до того ж небезуспішну здійснити їх сегментацію виділивши в їх структурі депресивні. Вирішення окресленої проблеми здійснюються авторами як у теоретичному так і прикладному аспектах.

Монографія має логічну структуру, відповідно до якої запропоновано три розділи.

Перший розділ присвячений дослідженню основних моделей ринку та існуючих підходів до їх сегментації. Це дозволило з'ясувати сутність депресивних ринків та виділити їх з поміж інших сегментів, обґрунтувати критерії та показники депресивності. Важливість запропонованого підходу що полягає в тому, на основі теоретичного аналізу стає можливим обґрунтувати підходи до формування механізму їх регулювання. При цьому робиться вірний висновок про те, що проблемні території з депресивними локальними ринками праці не мають власних достатніх ресурсів для виходу із депресивного стану, а отже потрібна активна державна політика по їх оздоровленню, яка передбачає стимулювання попиту та робочу силу, підвищення професійно-кваліфікаційного рівня та якісних характеристик трудового потенціалу, формалізація неформального сектору зайнятості, створення привабливого інвестиційного середовища, стимулювання підприємницької активності тощо. Звідси робиться висновок, що формування активного ринку на територіях, що мають ознаки репресивності, базуються на системному, комплексному підході, що включає формування та використання соціально-трудова потенціалу, забезпечення продуктивної зайнятості, локалізацію безробіття, активізацію трудової мобільності працівників, використання програмно цільових підходів, розроблення прогнозів, оптимальне поєднання секторальних і регіональних методів управління.

У другому розділі на основі аналізу депресивних ринків праці гірських територій Українських Карпат здійснено оцінку інституційних перетворень у сфері зайнятості населення депресивних територій. Дослідження проблеми зайнятості дозволило авторам зробити сміливий але обґрунтований висновок суть якого полягає у тому, що у проєкті роздержавлення і приватизації власності не було враховано фактори неоднорідності економічного простору, моногалузевої структури економіки гірських сіл, різні стартові умови їх входження в ринкові відносини, відсутність власних ресурсів економічного зростання, до того ж пріоритетна сфера господарювання в гірській місцевості – сільське господарство зазнало найбільш руйнівного впливу, що негативно проявилось в сфері зайнятості сільського населення. Значну увагу автори приділили аналізу причин, які згенерували масштабне безробіття в гірських поселеннях звівши їх до трьох головних – структурна незбалансованість попиту і пропозиції праці, низька безробітна плата на вакантних робочих місцях та нерозвинутість не сільськогосподарських видів трудової діяльності.

До активу авторів слід віднести інституціалізації ринкових форм господарювання та їх вплив на зайнятість населення депресивних територій. Особлива увага при цьому звертається на діяльність особистих селянських господарств як основної організаційно-правової форми господарювання а відповідно і зайнятості в гірській місцевості, з'ясована специфіка їх функціонування, характерні ознаки, підходи до підтримки опорних господарств навколо яких будуть інтегруватися дрібні товаровиробники. Дана пропозиція заслуговує на увагу оскільки вона спрямована на формування кластерів, різних кооперативних формувань, діяльність яких спрямована на інтеграцію сільського господарства робітників.

Завершальний третій розділ присвячений концептуальним підходом до формування депресивних ринків праці. На думку авторів в механізмі регулювання ключовими проблемами є вдосконалення інституційної інфраструктури фінансово-кредитна та бюджетна політика підтримки зайнятості на депресивних територіях. Пропозиції авторів щодо вдосконалення організаційно-економічного механізму базуються на глибокому аналізі нагромадженого зарубіжного досвіду реалізації політики на проблемних територіях.

У цілому резюмуючи викладене, можна зазначити, що наукова монографія В. Гоблика та Я. Токар є

актуальним і цілісним дослідженням, однією із перших серйозних спроб системно і комплексно проаналізувати сутнісні ознаки депресивних ринків праці та підходи до їх регулювання.

Робота написана зрозумілою і доступною мовою і буде корисною для широкого кола читачів, які цікавляться питаннями регулювання зайнятості, соціально-трудова відносин та ринку праці.

Рецензоване монографічне дослідження є серйозним внеском у наукове розуміння сутності ринку праці та механізмів його функціонування і поза всяким сумнівом дасть поштовх до подальших наукових досліджень цієї винятково важливої проблеми.

---

¹ Гоблик В. В., Токар Я. І. Регулювання депресивних ринків праці в умовах економічної трансформації: монографія / В. В. Гоблик, Я. І. Токар. Мукачево: РВВ МДУ, 2017. – 184 с.